

L'HORARI LECTIU ESCOLAR CREADOR DE NOUS ESPAIS I FORMES DE TEMPS LLIURE. COMPARACIÓ DE DOS CENTRES AMB HORARIS DIFERENTS.

La distribució horària de la jornada lectiva escolar a l'EGB provoca, ara per ara, agres polèmiques sobre el rendiment dels alumnes, la seva sociabilitat -irritabilitat- nous costums familiars, temps per a la formació del professorat, etc. Però són poques les dades de la realitat que s'aporten en un altre sentit.

A l'estudi del temps lliure dels alumnes del cicle superior al municipi de Capdepera (curs 89/90) realitzat pel servei municipal d'orientació educativa, les dades comparatives entre la jornada contínua -de 9 a 14 hores- i jornada partida -de 9 a 12 i de 14,30 a 16,30- ens revelaven no sols una major dinàmica, sinó l'aparició de noves pautes tant en el lleure com al mateix entorn i costums socials.

Capdepera és un municipi de 7.200 habitants, dels quals quasi la meitat són immigrants. Com tot municipi costaner ha tengut un gran desenvolupament econòmic els darrers 25 anys basat en el turisme. L'augment de la població i de les places hoteleres -21.000 en l'actualitat- ha donat lloc a que s'establissin dos nuclis importants de població:

Capdepera, nucli interior i antic que compta amb una escola, S'Alzinar, de 19 unitats amb servei de menjador i jornada partida. Compta també, amb dues unitats de pre-escolar de les religioses.

Cala Rajada, nucli costaner i recent amb un centre escolar, S'Auba, de 20 unitats i amb horari lectiu continuat des de fa dos anys. L'APA del centre organitza activitats complementàries els horabaixes que van des de l'estudi dirigit, a psicomotricitat, alemany, ceràmica, ball de bot, judo, tennis i mecanografia. A algunes activitats els pares paguen quotes supletòries.

Donades les característiques del municipi, les diferències poblacionals són tant sociològiques com de personalitat, d'adaptació o altres tipus.

El fracàs escolar no ve donat ni pel tipus d'horari ni per la condició socio-lingüístico familiar. En el quadre següent podem veure les dades prou significatives de la llengua parlada i del nombre de repetidors el curs 89/90.

LLENGUA PARLADA A CA SEVA	REPETIDORS PER EDAT
Català 27,4%	11 anys 2%
Castellà 51,6%	12 anys 36%
Cat./Cast. 20%	13 anys 48%
Altres 1%	14 anys 98%
	15 anys 100%

L'enquesta s'aplicà a tots els alumnes de cicle superior d'ambdós centres seguint el model d'enquesta de la Comissió de Planejament de l'Ajuntament de Barcelona (1.985). El total d'alumnes enquestats fou de 252.

L'enquesta contempla sis àmbits diferents de passar el temps lliure:

- 1- En relació a l'escola
- 2- No organitzat
- 3- Mitjans de comunicació
- 4- Organitzat (associatiu)
- 5- Oci comercial
- 6- Activitats culturals.

L'utilització del temps lliure entre les dues escoles es diferencia en alguns aspectes:

- La realització d'altres estudis -idiomes, mecano-grafia...-, des de un 52% a Cala Rajada a un 11% a Capdepera.

- El temps dedicat als mitjans de comunicació, especialment la televisió a l'hora de dinar, un 48% a Capdepera i un 18% a Cala Rajada -en aquest punt s'ha de tenir en compte la programació-.

- La pràctica d'activitats organitzades: esports, dansa, ballet, arts plàstiques, música i instruments, determinades per una part pel lloc -Capdepera o Cala Rajada- on es realitzen i, per altre, per les hores lliures el capvespre, evidentment els alumnes amb horari continuat poden gaudir d'aquestes activitats amb més facilitat.

Analitzar el temps lliure dels preadolescents suposa establir uns criteris de coneixement de l'edat en la qual comencen a avorrir-se, a no saber què fer, a poder decidir, a gaudir de certa independència horària, de paga setmanal..., totes les característiques que, a poc a poc, l'aproparan a l'adult i, per tant, la recerca i desenvolupament del seu espai social és fonamental.

I és que "tota transició juvenil té lloc i es realitza en espais molt definits i socialment estructurats: la família, l'escola, el treball, el carrer, l'acció col·lectivo-institucional, el temps disponible, anomenat eufemísticament lliure, etc. La pràctica juvenil es defineix segons l'espai que especifica una xarxa de relacions ben diferenciades" -Projecte jove de Barcelona, 1.985, pag. 19-.

De tota manera es fa necessari crear espais socio-educatius entre la família i l'escola, amb un teixit associatiu que les canalitzi: educadors, l'escola com espai no academicista, relacions amb altres comunitats; accés a tots els recursos socio-culturals, foment d'activitats

minoritàries, accés als mitjans de comunicació locals; i que els mateixos joves les puguin gestionar. En definitiva, desenvolupar el que s'anomena espai no formatiu.

Es pot confirmar, una vegada més, que cada espai social defineix al jove amb unes característiques concretes, i la temporalització de les activitats hi contribueix.

És cert que l'establiment de la jornada contínua comporta unes repercussions econòmiques a tota la comunitat, que s'ha de partir d'un consens d'aquesta, que s'ha de garantir l'accés a tothom. Que els espais escolars s'han de readaptar, ja que poden sorgir els al.lots hiper-ocupats, estressats o institucionalitzats. I que es pot caure en una radicalització d'escola aprenentatge costós i penós -educació formal-, i com a centre d'activitats alternatives d'aprenentatge gratificant -educació no formal-.

Però si vertaderament és positiu pel desenvolupament de l'infant i del jove no ha de ser obstacle per a la seva implantació.

A partir d'aquestes dades creim que es fa necessari seguir realitzant estudis sobre el tipus de jornada, la seva influència escolar i social, tant en el que suposa acadèmicament respecte al rendiment escolar del nin, com als canvis familiars-socials de temps que això pugui suposar....

Pere CORTADA i Maria ANTICH.
SMOE Capdepera

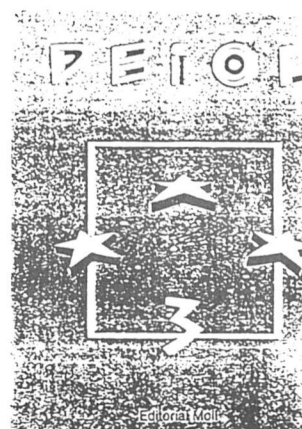
**Llibreria
Jaume de Montsó**

Filosofia
Art
Llibres de Text
i General

Papa Joan XXIII, 1er B.
Geranis Centre
07002 Palma
Tel. 72 19 31

NOVETAT

Amb la publicació dels llibres DEIOL 3 i GINY 2, s'ha completat tot el cicle d'ensenyament del Català de primer d'EGB fins a BUP i FP, usant les tècniques d'aprenentatge més avançades

editorial
MOLL

Torre de l'Amor, 4. Apartat 142
Tels. (971) 72 41 76 - 72 44 72
07001 PALMA DE MALLORCA

CURRICULUM ESCOLAR

Centro de Educación para Personas Adultas

CURS DIRIGIT AL PROFESSORAT DE PRIMARIA I SECUNDÀRIA

INICI MATRICULA	11 de novembre de 1991
INICI CURS	9 de gener de 1992
PREU	6.000 pts. (inclòs material i professorat especialitzat)

▼
INFORMACIÓ

RADIO ECCA
c/ Gilabert de Centelles, 2 - Ents. A
Tlfs: 971/ 46 33 21 - 46 54 88